

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1902. október 5.

Vasárnap.

XXI. évfolyam. 79. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos példányért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Német-magyar hirlapi ellenségeskedés.

Egész szokatlan az a hang, melyet több tekintélyes német birodalmi lap néhány nap óta Magyarország ellen használ, amely néhány nem kevésbé tekintélyes magyar lapban a megfelelő visszhanggal találkozunk. Nem ártalljuk kimondani, hogy ez a hang két szövetséges állam komoly sajtóközegeiben nem igen fér össze a szövetséggel, még ha az egyik része, vagy mind a kettő, teljesen indokolt is a kedvetlenség. És minden tárgyilagosság mellett is, melyre törekszünk, úgy találjuk, hogy a nagyobbik igazságtalanság a birodalmi németek részén van. Ők voltak a támadók, ők vonultak fel rögtön az öreg ágyúval és lőttek kártyacsokkal, míg nálunk csak védekeztek, midőn nem kevésbé nehéz bombákkal tüzeltek vissza. Ez az erős módja a visszautasításnak a magyar vérben van és senkit sem lephet meg. Huszáraink a biztos halálba rohannak, ha előttük az ellenség, és nem sokat törődnek sztratégiával és taktikával. Rohamaikat és halálmegvetésüket számtalan lapon, feljegyezte a hadi történet. Egész más a német véralkat, ámbár a németek is bebizonyították, hogy tudnak hadakozni, ha komoly a dolog. Ha komoly! Ez az, ami meglep bennünket s amit nem értünk teljesen. Csehországban nem rég gyerekes sértést

követtek el nagy, joggal tisztelt császáruk ellen, mely sértés érthetővé tette volna, ha felemelkedik a furez teutonicum és rendkívüli, messze látható elégtételt követel. Elég különös, de nem így történt. De annak a most nyilvánított izgatottságnak az oka, mely a biggadság és okos illendőség minden mértéke nélkül van, nincs arányban az izgatott hanggal, és még kevésbé a mutatott felháborodással.

Ugyan mi történt?

Se több, se kevesebb, mint hogy három izgatónak, kik nagyon fesztelenül üzték az alldeutsch propagandát, kiporolták a bundáját. Nem éppen valószínű, hogy a világtörténet zavartalanul folytatta volna menetét, ha a kis csokolókat futni engedik is; de édes Istenem, mily sok olyan dolog van, melyről ugyan azt mondhatjuk s még sem tesszük rajtuk túl magunkat, mert türethetetleneknek tetszenek, mert vannak pontok, melyeknél nagyon érzékenyek vagyunk és mert gyakran erős karunkat kell mutatnunk, nehogy gyöngéknék tartsanak bennünket.

A három alldeutsch agitátor elítélését némelyek talán feleslegesnek tartják, de jog és törvény szerint történt s nem szabad azt ellenünk intézett támadások kiindulási pontjává tenni. Még akkor sem, ha az ítélet igazságtalan lenne. Az igazságszolgáltatás a világon sehol sem csalhatatlan; áll ez főleg az esküdt-

biróságokról. Az izgatottságra, mint említettük, nem volt ok. Korn Arthur esetében inkább egy jó adag gunyt vártunk volna, mert ami elítélése után történt, csak pasquille nevet érdemel; de kis állásokban kis embereknek ily fontoskodásai nemesak nálunk fordulnak elő, hanem minden országban. Őket az Isten, ki a lég madarairól is gondoskodik, a bohózat írók számára teremtetete, hogy ne legyünk egészen a franczia importra utalva.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy a háborgó hullámok nem terjednek ama régiókig, hol komoly kárt tehetnének. Ugy Magyarország, mint Németország felelős köreiből nem tévesztik össze egy könnyen a sulyokat és óvakodnak jogtalanságot fölépíteni ott, a hol annak hirtelen sines.

Vetőmagszegély a Székelyföldnek. Budapest, október 3. A Székelyföld több vidékén előfordult árvíz és jégverés által okozott károkon segítő Darányi Ignác m. kir. földművelési miniszter megbízta a mezőgazdasági ügyosztály vezetőjét, hogy irassa össze a vetőmagszükségletet.

Kiegyezési tárgyalások. A kiegyezés kérdésében azok a nagy differenciák, melyek az utolsó napokban felmerültek, el vannak simítva és így a kiegyezés biztosítva van. Csak a formális megkötés van hátra. Ő felsége a király tegnapelőtt hosszasan fogadta Körber és Széll Kálmán miniszterelnököket a kik a differenciákat 6 Felsőház elnökökkel közölték. Az október 2-iki tárgyaláson aztán megegyezésre jutottak.

TÁRGZA.

Utolsó szerelmemnek.

— Zola Emil verse. —

Akadozva tegnap azt mondtad, gyermek,
Duzzogó mosolylyal, rám borulva szépen:
„Mond hűtlen, míg dalod zendül a tömeg, ek
Ifju szerelmedről nem dalolsz csak épen?”

Író vagy s szavadra tavasz pezsdül szerte
És a bokrából csak nekem nem adnál,
Mit botor utadon, gondtalan gyűjtsz egybe?
Hadd hát, hogy tarlózzam, mit elhullajtottál.”

Ez bánt és szeretném, ha szemem ihletne,
Érted verő szíved dobogását zengnéd,
Hogy mosolyom mézét dalod hordná szerte
S csókos szerelmemnek olvasnám a versét.

Rimeld szerelmemket, a mély, árnyas csendben,
Foglyul ejtlek míg nincs készen a feladvány.
Számold ujjaidon csendülő ütemben,
Csókos szótagokban kedvesednek ajkán.

Lásd én szót fogadoz, asztalomra dülök
Halványan, töprengve tollal a kezembe,

Én kedves gyermekem, lásd, hogy elvergődök
Míg nagy ügygyel-bajjal rim jut az eszembe.

Reszketek, többszavam nincs, mint hogy szeretlek
S e fehér lap oly holt s rimes szóra nógat,
Inkább mint így írni szerelmemről verset;
Csókkal írnám tele ajkadat, kacsoadat.

Hagyjuk! — Megtagadom, szeretlek s nem írom.
Én tudom mit ér az illat ily vers kelyhén
És hogy megihlessen a muzsát se hívom
Mindenki számára van nála ily tömjén.

S Lillának, Ninonnak el sem is nevezlek,
Szerelmemket mert én oh szentebbnek érzem.
Petrarka Laurája csak álom és Ninettet
Gyermek-ideálok szeszélyének nézem.

S nem utánzom én kik acrostichont zengnek,
Nevedet ott őrzöm én a szívem mélyén
S szerelmet rimekben dehogy is csengnek,
Szívem nem bukdácsol szavak szövevényén.

Mert vannak banális, köznapi szerelmek
S hazug költők arany köntösbe takarják.
S vannak, kik tizenhat évvel úgy szeretnek,
Hogy-ifju szívüknek ürességét dallják,

Svannak mély szerelmek, szent, gyöngéd érzelmek,
Melyeknek a hangjok csak sóhaj, susogás,
Melyekben a csókok ittas kéjt lehelnek,
Mi átéljük őket, — hadd dalolja hát más.

Bennünk a költészet: gyönyörterhes éltünk,
E perecz, s minden esténk édes együttlétben,
Májusi éjjeink, tréfád, — nevetésünk,
A mi nagy szerelmem a való teljében,

S e csodás költeményt mi folytatjuk mindég,
Ha Isten akarja tart vég nélkül folyton. —
„Szeretlek” ezt írom hozzá reggelenként
„S holnap és örökre” — ezt meg hozzá toldom.

Íme kész a versed, most jutalmát kérem,
Hogy dalom úgy dalljam, mint ahogy szeretném
Téged ölelgetve az alkony csendjében
Zendüljön meg dalom csókjaink ütemjén.

Hallod-e mint csendül arczodon, ajkadon
Ez aranyhullámos nász dal symphonia? ...
Egymás közt csevegik gyönyörben elhalón,
Hogy csókom lesz mindég, — ám dalom több
soha!

For. Gerő Atilla.

A még fennmaradt egyes differenciák elintézése a napokban várható. A magyar miniszterek esütőtörkén Budapestre utaztak s az osztrák miniszterek is oda fognak utazni, hogy megkíséreljék a differenciák olsimítását, esetleg, hogy a kiegyezés megkötőseinek jegyzőkönyvét aláírják.

Az utolsó napokban félni lehetett a tárgyalások megzakadásától.

Az osztrák miniszterek szombaton érkeztek Budapestre.

Kossuth emlékmű városunkban.

Városunkban tudvalevőleg még Kossuth Lajos halálakor mozgalom indult meg a végett, hogy nagy hazánkfiának méltó emlékszobor állíttassék s a végből még akkor megalakult a gyűjtő bizottság is.

Most mikor az összeg annyira szaporodott, hogy az emlékmű felállításáról már lehet beszélni, alkalom-szerűnek véljük a gyűjtés rövid történetét s a nagyobb összegű adományokat nyilvánosan közölni.

A szobor-alappénztári naplója 1894. márcz. 14. nyitattott meg a helyi takarékpénztárban s két nap mulva már Forró Albert 10 frt. adománya jegyeztetett be. Nemsokára Csutak László és Jakabos Ágoston 35 frt. gyűjtésével szaporodott az alap. Ápr. 18-án tartott az Unió-kertben egy népgyűlés, mely a szobor felállítását elhatározta s a gyűjtő bizottságot. — Dr. Bánffy Zsigmond, Molnár Józsiás, Székely János ev. ref. pap, Tóth István, Turóczy Mózes, Benkő Gyula pénztáros (később Nagy I. Lázár), Jakab István és Ifj. Kovács János személyében megválasztotta.

Nagyobb összegeket adományoztak:

Molnár Józsiás 50 frt. Dr. Balog Vendel 50 frt. Dr. Bánffy Zsigmond, Fejér Károly jbró, Szaesvay Sándor, Szabó Gyula, Benkő Sándor, Barthos Károly ügyvéd, a szabó ipartársulat 10—10 frt; Helyi takarékpénztár megígért (s évenként fizeti is) 10 frtot; Blatt Mihály szobafestő megígért 5 évig 5 5 frtot;

Igy gyűlt föl az összeg 1900. nyaráig 504 frtra. Ekkor indultak munkába a tanulóifjak s kezdtek gyűjteni, ünnepélyeket rendezni a szobor javára; így az összeg megkétszereződött s ma 1050 frt. van gyűmölösözésre takarékbba helyezve; megemlítendő még, hogy a kaszinó 1901. febr. 7-én a márcz. 15. iki-ünnepélyek jövedelmét (227 K. 14 fillért) szintén a szoboralaphoz csatolta.

Igy hát ma 2000 koronával nagyobb összeg áll rendelkezésére a szobor bizottságnak, nem is számítva a város, az egyes testületek, ipartársulatok joggal

elvárható adományait; s így a Kossuth emlékművel, annak fölállításával lehet már közelebbről is foglalkozni.

A „Székelyföld“ egyik közelebbi számában érintettük az indokokat, a melyek az igénytelen mell-szobor mellőzését (minthogy nagy szoborról még álmodni sem lehet!) s egy Kossuth emlékművel való megelégedést ajánlanak.

Ez emlékmű egy monumentális trachit oszlop lenne, aranybevésséssel Kossuth dombor művi képével.

Ideje, hogy azok, kiknél gyűjtőívek vannak, újból kezükbe vegyék az elfeledett s valahol hányódó íveiket és azt mennél hamarabb beadják a helyi takarékpénztárba, lehetővé téve a szoborbizottságnak, hogy az összeg nagyságát végleg megállapíthassa.

De ideje annak is, hogy a bizottság már egyszer ülésre (vagy legalább ismerkedő estélyre) jöjjön össze s tanácskozzék az emlékmű felállításáról és annak helyéről.

A pótdadó.

Kézdivásárhely város 1903-ik évi költségvetésének a képviselőtestület mult hétfői, szeptember hó 29-iki közgyűlésében történt tárgyalása és elfogadása alkalmából a polgárság körében nagy izgatottságot keltett azon téves felfogás, mintha a jelenlegi 40 százalékos pótdadó a jövő 1903-ik évre újabb 40 százalékkal felemeltetett volna 80 százalékra.

Ez a felfogás — a mint arról a költségvetésből és Dr. Török Andor polgármester nyilatkozatából is meggyőződést szerzettünk — teljesen téves, mivel 1903-ban a pótdadó nem 80, hanem mint 1901. és 1902-ben is csak 40 százalék leendő. Erről — a költségvetés alapos áttekintése után — bárki meggyőződhetik.

A téves felfogás onnan eredhetett, hogy az 1903-ik évi költségvetésben a pótdadók két, illetőleg három helyen is előfordulnak, i. e. a bevételi X és XII. czimekben s végül az összesítésnél, hol a költségvetések megkeresztésének szabályai szerint, a bevétel s kiadás és a hiány kitüntetésénél fel van említve, hogy a mutatóköz 20794 K. 04 fill. hiány 40 százalékos pótdadóval fedeztetik s így úgy tűnhetik fel a felületes vizsgálónak, mintha csakugyan 80 százalék lenne a pótdadó. A valóság pedig az, hogy a 40 százalékos pótdadó a bevételek közt csak névleg szerepel, de mennyiségileg nincs kiutaltva sem a 25 százalékos városi pótdadó, sem a 10 százalékos törlesztési pótdadó, sem az 5 százalékos iskolai pótdadó, s így az ezekből befolyó jövedelem nincs beleszámítva a bevételi összegbe.

Ezekből világos, hogy csak akkor lehetne szó 80 százalékos pótdáról, ha a költségvetés X. és XII. bevételi czimeiben is ki lenne tüntetve s elő lenne irányozva az eddigi 25, 10 és 5, összesen 40 százalékos pótdó bevételi összege is.

A képviselőtestület hétfői közgyűlése tehát nem szavazott meg újabb pótdadót, hanem csak a már évek óta fennálló 40 százalékos pótdadót szavazta meg 1903-ra is. Ennyit megnyugtatóan.

NAPI HIREK.

— **Kinevezések** A király Harmath Jenő marosvásárhelyi kir. alügyészt az okládi, Gáspár Bogdán marosvásárhelyi albirót a sárkányi kir. járás-bírószághoz járásbírókká, Dr. Koneczvald Endre hajdunánási járásbírószághoz albirót a brassói kir. törvényszékhez bíróvá nevezte ki.

— **Kirendelés.** A m. kir. igazságügyminiszter Elekcs Pál marosvásárhelyi kir. törvényszéki albirót a marosvásárhelyi kir. járásbírószághoz, mint végleges székhelyére rendelte ki.

— **A honvédség köréből.** Pálffy Aladár brassói 24. honvéd egyalagezredbeli tartalékos hadapród-tiszthelyettesnek a rendfőosztárról való leköszorítását a m. kir. honv. miniszter elfogadta.

— **Új postafőnök.** Gábor Antal postafőnök, a sepsiszentgyörgyi kir. postahivatal vezetéséről önként leköszorván, helyette sepsiszentgyörgyi Salamon Antal postafőnököt helyeztetett át Dicső-szentmártonból.

— **Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminiszter Baláska Ignácot a karatna-völgyi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé, Rácz Károlyt a léczfalvi anyakönyvi kerületbe, Simon Endrét a gyergyószentmiklósi kerületre anyakönyvvezető helyettesekké kinevezte s a kászonjakabfalvi anyakönyvi kerületet megszüntetve, Kászonjakabfalva községet a kászonaltizi anyakönyvi kerülethez csatolta át.

— **Matyas Király szobra leleplezési ünnepélyén** október 12-én, Kézdivásárhely városát Dr. Török Andor polgármester vezetése alatt Elekcs Béla kir. táblai bíró, ifj. Kovács János és Jancsics Sámuel képviselőtestületi tagok fogják képviselni.

— **Halálozás.** Balla Gyula Lajos, minoritar-endi áldozópap, a 80-as években a kézdívásárhely kantai r. kath. gymnasium rendes tanára, utóbb dormánesti (Románia) misszionárius lelkész, áldásos életének 53-ik, tevékeny pápi működésének 25-ik évében, Dormánesten, hosszas, súlyos szenvedés után, szívbaj következtében, az Urban elszenderült. Nyugodjék békességben.

A székelyek védelme emberbaráti intézmények által.

— Sipos Samu előadása a Tusnádfürdőn augusztus 28—30-án tartott székely-kongresszuson. —

(Folyt. és vége.)

Ipari pályára csak olyan növendékek adhatók, kik már az intézetben valamely iparra különös tehetséget, nagy kezűgyességet tüntettek fel.

Az ipari pálya még virágzó ipar mellett is azért nem való árva gyermekeknek, hogy ismerve a nem árva inas életét is, szenvedés és gyötrelmei árán, az elhintett jó mag kiölésével, kevés tudással ha sógéd lesz, a környezet hatása alól nem tud szabadulni, urnak csap fel s alig 1—2% jut azon helyzetbe, hogy mint segéd önálló üzlethez tőkét szerezzen, tehát a munkanélküliek legióját szaporítják.

Van azonban az árvaházak gazdaság, kertészet és állattenyésztés folytatásában az említett előnyök mellett egy, az intézet anyagi életére, a megélhetésre, fennmaradásra nagyon is fontos szerepe: a gazdálkodásból befolyó termények és jövedelmek helyes beosztásával fedezve lesz az élelmezés, mely a pénzalapra fektetett intézetek költségeinek hasonfelét emészteli fel.

Ezen alapon tettem én azt a merésznek látszó javaslatot, hogy a székely árvaházak 100 árvafiu és 100 árvaleány befogadására terveztesse, mert a helyesen beosztott és vezetett gyermeki erővel a

gazdaság napszám kiadás nélkül vezethető, miáltal igen sok van biztosítva.

A gazdasági foglalkozások említett és eléggé nem méltányolható haszna mellett merem állítani, hogy akár a foglalkoztató tanmód által nyújtott ismereteket, akár a vallás-erkölcsi hazafias nevelést tekintve, hatásosabb eszköz nem áll a pedagógus kezében, mint a természet kebelén való munkálkodás.

Az árvaházak gazdaságához említett 50—60 hold szántó és a belső laktelekkel kapcsolatos kert megszerzésére pedig az illető városok — hol az árvaházak létesítve lesznek — azt hiszem készséggel nyújtanak alkalmat, hisz ez által nemcsak a humanitást szolgálják, hanem a polgárság érdekét is, miután egy árvaház 15—20 ezer korona évi költsége a városi iparosok, kereskedők, stb. közt oszlik meg. Az árvaházak elhelyezésével pedig nem a város szépségét, hanem a határ ékességét kell tekinteni.

Tötlelem keretében, meg a kongresszus programjába nem illeszthető be, hogy az árvaházak szervezetét, nevelési irányát bővebben fejtegetsem; azért végzem a tétel fejtegetését, javaslataim bővebb indoklását s javaslataim a következőkben foglalom:

1. Mondja ki a kongresszus, hogy: Székelykeresztúrt, Csiksomlyót a székely árvafiu, székely árvalányok, négynél több gyermekű teljesen vagyon-talan székely szülők, az Oláhországban vándorolt székely gyermekei részére 100 fiu és 100 leány befogadására intézetek létesítését a székelység fennmaradása és megerősítése céljából elodázhatatlannak tartja. Székelykeresztúrt és Csiksomlyót a ta-

nitóképző-intézetekkel kapcsolatosan azért javaslom, hogy ezáltal a képezdék mellett fenntartott gyakorlóiskolák feleslegessé válnának.)*

2. Az első pontban említett intézetek létesítése céljából intézzék a kongresszus átiratot a székely vármegyék törvényhatóságához, hogy a gyám-pénztári tartalékalapból, szegényalapból bizonyos összeget és 1%-os megyei pótdadót szavazzon meg s hívja fel a székely városok közönségét is, hogy a kezelése alatti árvapénzekből gyűjtött tartalékalapból járuljon az árvaházak létesítéséhez s ott a hol az árvaházak elhelyeztetnek, a város ingyen adjon belső teleket s anyagi erejéhez mérten az építési anyagokat is fedezze.

3. Intézzék a kongresszus felterjesztést a m. kir. belügyminiszterhez az iránt, hogy: támaszkodva az 1901. évi VIII. t. cz. I. §-ra, a székely teljesen vagyon-talan, elzüllesnek, eloláhosodásnak kitett gyermekek megmentésére a székely vármegyék, illetve társadalom emberbaráti tevékenységére csupán erkölcsi szempontból találja meg a megfelelő biztosítást és sürgősen létesítsen gyermekmenedékhelyeket.

4. Szigorúan utasítsassanak a községi öljáróságok, hogy olyan községben, hol a teljesen árvaságra jutott és minden gyám nélkül maradt gyermekek az oláhság közé jutottak, addig is, míg valamely székely, vagy állami árvaházba elhelyezhetők, teljesen megbízható családoknál helyeztessenek el.

*) Székely-Keresztúrt és Csik-Somlyót Borboly Sámuel nyugalmazott tanítóképződei igazgató javaslatára fogadta el a kongresszus.

— **Zola Emil meghalt.** A világ irodalom egyik tehetségben és teremő erőben kimagasló, nagybíró regényírója múlt vasárnap színgázmergezés következtében Párisban meghalt. Elhunyt az egész művelt világot nemcsak meglepte, de fájó dimesen is érintette s különösen Európa művelt népei kivétel nélkül őszintén és mélyen fájó lálják korai halálát, mely a nagy és rendkívüli író 62 éves korában érte utól. Nagyszabású művei a regényirodalomban korszakalkotók lesznek s egész iskolát teremtettek a való életnek meztelen rajzolásában. Az egyháznak kérelhetetlen ellensége volt Zola, de a legnagyobb egyház: XIII. Leó pápa is mélyen sajnálja elhunytát s elismerte róla, hogy bár ellenség volt, de becsületes eszközökkel küzdött.

— **Tűzvész.** Kézdivásárhelyen folyó hó 3-án éjjelutáni 2 óraker iszonyu tűz rított ki a kantai városrészben, a minoriták tulajdonát képező, jelenleg Török Sándor szeszgyárak által bérletben birt telken. Közvetlenül a szeszgyárral szemben, ettől alig 10—12 méternyi távolban, eddig ismeretlen okból, meggyuladt a nagy istálló, melyben 104 drb gyönyörű ökör volt hizlálóra feltéve s bár rögtön hozzáfogtak az állatok mentéséhez, 43 darabot nem lehetett kiszabadítani s így azok bennégtak az istállóban. A kiszabadítottak közül is mintegy 20—25 drb ökör oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy egyrésztük aligha túl él 1—2 napon. Az istálló földig leégett. Jó szerenese, hogy teljes szélesend uralkodott, különben a szeszgyár s a készletben levő nagymennyiségű szesz sem lett volna megmenthető. A kár így is óriási, bár nagyrésze biztosítás révén megtérül.

— **A Székely-Társaságból.** A Kézdivásárhelyi „Székely-Társaság”-nak 1902. október hó 4-én, szombaton d. u. 5 óraker, a „Korona” vendéglőben összejövetele volt a következő tárgysorozattal: 1. Gyűlés megnyitása és naplóolvasás. 2. László Gyula Emlébeszéde Kiss Jenő felett felolvasatik. 3. Az „Aradi Székely-Otthon” átirata. 4. Folyó ügyek. 5. Indítványok.

— **A hosszú ősz jele.** Tudvalevő dolog, hogy a feeskők szeptember első felében elvándorolnak tőlünk, s az itt maradt más madarak dominálják a helyzetet. Múlt hó 28-án, a déli órákban — tehát két héttel a költözés után — egy nagy csapat feeske jelent meg Kovászna fölött, s vig csicsorgással röpködtek szerteszét. Még mindig ott vannak azóta, nagy tömegben. Közöljük ezen kis eseményt azért, mert vidékünkön a feeske ritka látvány ilyen későn. Mint szintén nem gyakori eseményt közöljük, hogy Kovásznán több telken, mint mondják — némely fa, különösen az almafélékből,

5. A sepsiszentgyörgyi, marosvásárhelyi és Kézdivásárhelyi árvaházak tovább fejlesztésének.

6. Intézetessék kérés a m. kir. kormányhoz, hogy az oly vagyonatlan székely szülőknek, kikre négyenél több gyermek fentartása nehezedik, részleges segélyben, mint ez más országokban is, gyakorlatban van, hazánkban pedig a pénzügyöröknél van alkalmazva.

7. A vakok, siketnémák s általában a fogyatékos érzéki székely gyermekek felvételére a hazai intézetek felkérendők.

8. Létesítessék Hosszúfaluban a Romániában tartózkodó csángó szülők gyermekei, valamint a csángó árvák részére bentlakással és ingyenes vagy mérsékelt díjfelvétel mellett egy csángó-otthon, hol a gyermekek tankötelezettségük ideje alatt magyar iskolákba járjanak s pályaválasztásuk onnan irányíttassék.

Szinte sajnálom, hogy az emberszeretetről, az önhibáján kívül nyomorban született embertársaim védelméről, e magasztos tárgyról a befejező részhez jutottam.

Vigasztal azonban az a tudat, hogy a kongresszus minden tagját az emberszeretet hozta össze s így nemesak visszhangra, fogékony keblekre talál, hanem élt az a kongresszus előtt is mindnyájunk szívében, lelkében, s csak arra volt szükség hogy együtt, egy akarattal, egy lelkesültséggel, egy áldozatkészséggel, egy érzéssel induljanak a mentő munkára!

Ajánlom javaslataim elfogadását.

másodszor virágzik, s a virágok teliesek. Ha hinni lehet ama „legöregebb emberek” jóslatának, hosszú őszre lehet kilátásunk. Majd meglátjuk!

— **Jóslás októberre.** Falb a következő jóslást adta ki októberre: A hónap elsőrangú kritikuss nappal kezdődik; azután néhány napig esik, majd száraz lesz az idő s a hőmérséklet esökkenni fog. 12-én nagy esőzés kezdődik; 17-én elsőrangú kritikus nap lesz, a melyet még veszedelmesebbé tesz a holdfogyatkozás. 23-ától 31-éig gyorsan fogy a csapadék s a hőmérséklet a normálnál jóval nagyobb lesz. 31-ike másodrangú kritikuss nap összekötve napfogyatkozással. Ettől az időtől újra kezdődik az eső.

— **Ő Szentsége a pápa magyar gyógyvize.** XIII. Leó pápa Ő Szentsége, a kinok magas életkorát és szellemi frissességét méltán csodálja az egész világ, magyar gyógyító itallal él. A Vatikánban ugyanis a „Palma” jelzésű keserűvizet hozatják Ő Szentsége egyenes utasítására, a ki e gyógyító itallal igen meg van elégedve. Ritka ki-tüntetés a magyar vízre, hogy a pápa asztalára kerül s méltó elismerés illeti Loser János, cs. és kir. udvari szállító céget, a „Palma” forrás tulajdonosát, a ki e vizet a pápai udvarba szállítja.

— **A dohányzárusok munkaszünet.** A hivatalos lap nevezetes útításról ad hírt. Arról van szó, hogy a pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben a vasárnapi munkaszünetet a trafikosokra is kiterjeszti. E rendelet szerint: A dohányzárus köteles áruhelyiségét általában reggel 7 órától, a fő- és székvárosban esti 9 óráig, városokban esti 8 óráig, egyéb helyeken esti 7 óráig nyitva tartani s ezen idő alatt egy a hozzá anyagbeszerzés végett utalt árusokat, valamint a nálunk megjelenő fogyasztó közönséget a kívánt anyaggal pontosan, gyorsan és készségesen kielégíteni. Vasárnap és Szent István napján a kizárólagos dohányzárusok pedig addig kötelesek üzlethelyiségeiket nyitva tartani s az eladást ott közvetíteni, ameddig főútleük nyitva tartására engedélyvel bírnak. Megengedi a miniszter továbbá, hogy: 1. A katolikus vallást követő dohányzárusok húsvét, pünkösd, karácsony elsőnapján és urnapján; 2. az ágostai hitvallású evangélikus, az evangélikus református és az unitárius vallást követő dohányzárusok húsvét, pünkösd, karácsony első napján, nagypénteken és áldozó csütörtök napján; 3. az izraelita vallást követő dohányzárusok Roshasonok (ujév) két napján és a Jam-Kipur (engesztelő) napján; 4. a görög-keleti román és szerb egyházak vallását követő dohányzárusok a húsvét, karácsony és pünkösd első napján üzlethelyiségeiket teljesen zárva tarthassák. E rendelet 1902. évi október hónap elsején lépett életbe.

— **Munkásokat keresnek.** Halász Géza baranya megyei pusztamezői: (u. p. Sásd) birtokos 50 hold kivágott erdő területének tuskóktól leendő kiirtása és kitisztítására munkásokat keres. A munka azonnal megkezdhető s jövő év február havában lenne bevégezendő. Azon munkások, kik a fenti keresethez ohajtnak jutni jelenkezzenek személyesen vagy írásban Sepsiszentgyörgyön Dr. Bochkor Oszkár törvényhatósági munkás közvetítőnél, ki a szerződést eszközözni fogja.

Hivatalos közlemény.

A magasabb légkörben való tudományos vizsgálódás céljából felfüggesztett léggömbökkel leszállásukkor való mikénti elbánás tárgyában a belügyminiszter a következő rendeletet adta ki: (Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak.)

A magasabb légköröknek tudományos kutatása céljából Európa majdnem valamennyi államában időnként kisebb vagy nagyobb léggömbök bocsátatnak fel, melyek oly készülékekkel vannak ellátva, melyek a hőmérséklet, a nedvességet stb. egy befektetett papírlapra önműködőleg feljegyzik.

A legközelebbi években minden hó első csütörtökén, ezenkívül pedig alkalmilag más napokon is ilyen léggömbök bocsátatnak fel egyidejűleg Angliában, Franciaországban, Elzász-Lotharingiában, Bajorországban, Ausztriában és Oroszországban.

Poroszországban a léggömbök a kir. meteorológiai-intézet aeronautikus observatorium részéről a Berlin mellett levő tegeli lőtéren bocsátatnak fel; ennél fogva a léggömb, műszerek és minden tartozéka kincstári tulajdon.

Mint hogy ezen léggömbök csak készülékeket

visznek magukkal, ember azonban nincs velük, fel kell tenni, hogy azokat, ha értelmes emberek találják meg, észszerű módon megőrizni és visszaküldeni, fogják. Hogy tehát a lakosoknak lehetővé tétessék, hogy ezen fontos, minden művelt államban gyakorolt kísérletezéseknek szakszerűen közreműködésének a azonban levő léggömbökkel leszállásuk s feltalálásuk alkalmával leendő mikénti elbánásra vonatkozólag közhírré tétel végett a következőkről értesitem a törvényhatóságot:

1. A műszerek felvitelére többnyire gázzal töltött léggömbök, néha azonban sárkányok is használtatnak, a melyek aczélsodronnyal vannak ellátva és a melynek felszállása a szél ereje által idéztetik elő. A léggömbök vagy szövetből, vagy gumiból, vagy papírosból készülnek, alul oylásuk van, a melyen át a gömb ovatos nyomkodásával a gázt ki lehet üríteni, főképp könnyen akkor, ha e nyílást felé fordítjuk.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR*)

Nyilatkozat.

Tóthfalusy urnak ezen lap mult számában megjelent nyilatkozatára csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy mi továbbra is fentartjuk azon állításunkat, hogy Tóthfalusy ur a Czimbalmos Ferencz hagyatékából árverésen meg vett butorokat is a magáé képpen állította ki, mit bizonyít ezen lap 72. számában a napi hírekben megjelent ismertetés, melyben hálószoiba berendezésről van szó, mely azonban teljesen a Czimbalmos Ferencz munkája.

A mi a lap egyéb állítását illeti megjegyezhetjük, hogy valótanságot nem mi állítunk, hanem Tóthfalusy ur, mert az már egészen bizonyos, hogy ő bizony idegen tollakkal igyekezett magát ékesíteni.

A mi pedig az iparunkban való tudást, szakértelmet és jó ízlést illeti, megemlítjük, hogy közölünk vannak olyanok, kik a millenáris kiállításon kiállítási érmet és elismerő oklevelet nyertek s a Kézdivásárhelyi asztalos ipar, Istennek hála, mindnyájunk buzgó igyekezete folytán oly jó hírnévnek örvend, hogy azt Tóthfalusy ur sem meg nem csorbíthatja, sem nem nevelheti, mivel sem erre, sem arra nem képes.

Végül tagadjuk, hogy Tóthfalusy ur jogosult lenne „Czimbalmos Ferencz utóda” ezimet használni; erre nézve különben az iparhatóságnál lépéseket teszünk.

Turóczi Dénes.
Kiss András.
Incze János.

En Vajda Albert külön kijelentem, hogy nekem 15 év óta fennálló asztalos műhelyem van s az 1896. évi ezredéves kiállításon szép és jó munkáért kiállítási érmmel lettem kitüntetve, tehát jogosan feltehető, hogy mégis csak bírok annyi szakbeli tudással, hogy Tóthfalusy urnak nem épen kiváló műveiről véleményt mondhatok. Egyet azonban készségesen elismerek Tóthfalusy urról, azt t. i., hogy „sülyedő sátrak” készítésében vele sem én, sem más Kézdivásárhelyi asztalos nem versenyezhetik.

Vajda Albert.

*) E rovatban közöltekért felelősséget nem vállal a szerk.

H i r d e t é s e k.

1829—1902. eln. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék hivatali helyiségeinek fűtésére az 1903-ik évben szükséges 218 köbméter, a kézdivásárhelyi kir. ügyészség és fogház részére 113.4 köbméter, a kézdivásárhelyi kir. járásbíró-ság részére 91 köbméter, a kovásznai kir. járásbíró-ság részére 89.50 és az ottani fogház részére 26.40 köbméter, a sepsiszentgyörgyi kir. járásbíró-ság részére 126.10 és az ottani fogház részére 50.47 köbméter, továbbá a nagyajtai kir. járásbíró-ság részére 43 és az ottani fogház részére 26.92 köbméter tűzifa szállítása iránt a f. hó 25-én megtartott árlejtés eredményre nem vezetvén, az árlejtés újabb megtartására határidőül a folyó évi október hó 16-ik napjának d. e. 9 órája alulírt törvényszéki elnök irodájában kitűzetik.

Miről vállalkozók azon figyelmeztetéssel értesíttetnek, hogy

a) a törvényszék, kézdivásárhelyi kir. járásbíró-ság és kir. ügyészség hivatali helyiségei, valamint a kir. ügyészség mellett levő fogház részére szükséges tűzifa együttes szállításai iránt külön,

b) a kovásznai, sepsiszentgyörgyi és nagyajtai kir. járásbíró-ságok részére szükséges mennyiség szállítása iránt járásbíró-ságoként külön-külön is tehető ajánlat.

Kötelesek vállalkozni szándékozók azon esetben, ha a fennebb a), b) pontokban felsorolt összes helyiségek részére szükséges tűzifa mennyiség szállítására óhajtanak vállalkozni 285 korona bánatpénzt, ellenben csak az a) pont alatti helyiségekre vonatkozólag tett ajánlat esetében 158 K., a kovásznai j. bíró-ság és fogház részére tett ajánlat esetében 41 korona, a sepsiszentgyörgyi járásbíró-ság és fogházra vonatkozó ajánlatnál 62 korona és végül a nagyajtai járásbíró-ság és fogház részére tett ajánlat esetében 24 korona bánatpénzt az árlejtés megkezdése előtt készpénzben, vagy ova-dékképes értékpapirban letenni.

Kellő bánatpénzzel ellátott és szabályzerően bélyegzett zárt írásbeli ajánlatok, melyekben az ajánlati ár betűkkel kiírandó, a melyeknek borítéka „Ajánlat tűzifa szállítása iránt” felirattal jelzendő, — az árlejtés megkezdése előtt szintén elfogadtatnak.

A részletes feltételek ezen kir. törvényszék elnöki irodájában, valamint az itteni kir. ügyészség a helybeli, kovásznai, sepsiszentgyörgyi és nagyajtai kir. járásbíró-ságoknál megtekinthetők.

Kézdivásárhely, 1902. szeptember hó 25-én.

Solim Miklós,
elnök.

(183. 2—3.)

Sz. 2361—902. tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró-ság, mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy a pávai ev. ref. egyház végrehajtónak Nagy Antalné született Pécsi Juliánna végrehajtást szenvedő elleni 400 kor. tőkekövetelés és

járolókai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíró-ság) területén levő, Imecsfalva község határára fekvő, az imecsfalvi 178. sz. tjkvben A + I. rend 1083—1106. régi hrsz. ingatlanokból a keresztyült tagosítás folytán Nagy Antalné szül. Pécsi Juliánna járandósága fejében jutott 499. új hrsz. 1025. n. sz. területű ingatlanra 120 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi november hó 6 ik napján délelőtt 9 órakor Imecsfalva község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsírának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 ik §-ában kijelölt ova-dékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. j. bíró-ság, mint tlkvi hatóság.

Kelt Kovásznán, 1902. évi május hó 20. án.

Száva Jakab,
kir. aljbíró.

(18. 1—1)

Hirdetés.

Kézdivásárhely főterének nyugoti oldalán fekvő **vas- és fűszer üzlet**em készletét tömegesen, jutányos árban óhajtom eladni; valamint az üzlethelyiséget több évre bérbe kiadni.

Értekezni lehet velem bármikor.

Id. Jancsó Mózes,
kereskedő.

(172. 5—.)

„Figgelmeztetés férfiak érdekében.”

Mielőbb valaki magának férfi ruhát rendelne, kérjen levelező lapon a

„Brassói Posztóáruházról”

posztómintákat, melyeket szívesen portómentesen küldjük.

Azonkívül nagy raktárunk van, „Brassói Pokróczok és Csergékben” szürke, fehér és különféle színekben és különböző bélésműekben. 20 koronán felüli Posztó rendeléseket portómentesen küldjük.

kiváló tisztelettel:

Depner, Roth és Westemeyer
Posztóáruház.

BRASSÓBAN.

(178. 3—5.)

Feltűnő olcsó árak!

Tartós, szép munka!

Van szerencsém a mélyen tisztelt nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a helyi piacon már több év óta fennálló

butorraktáramat

a közönség kényelmére újabban egy

Kárpitos műhelylyel

bővittem ki.

Kárpitos műhelyemben

készítetek saját felügye-
tem alatt mindennemű új ebéd- és
heverő-diványokat, garnitúrákat, matra-
czokat, foteleket, diványpárnákat, stb.
szóval minden e szakba vágó mun-
kát, ugyiszent elvállalom bármi-
lyen rongálódott diványok, fotelek, stb.
újra tömését vagy behuzását, melye-
ket olcsó és jutányos árak mellett
teljesen újjá alakítok át.

Butorraktáramban

pedig mindig kész-
letben tartok ebéd-
és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-,
éjjeli- és étsekrényeket márvánnyal
és anélkül, garnitúrákat, sodrony be-
téteteket, ágyakat, matraczokat, hajli-
tott és préselt ületű székeket, fűg-
göny tartókat, gyerekkocsikat, stb.
stb., melyeket szintén olcsó és jutá-
nyos áron becsátok a n. é. közönség
szíves rendelkezésére.

Czélom és főtörökvésem mindig az lévén, hogy még a legkö-
nyesebb igényeket is megelégedésre méltóan elégítem ki, ez
újabb áldozatommal is egy kiváló szolgálatot kívánok tenni a
n. é. közönségnek.

Midőn ezt szíves tudomására hozom, egyuttal eddigi pártfogásukat köszönöm
s kérem butorraktáram minél tömegesebb látogatását.

Kézdivásárhely, 1902. szeptember hó.

Ifj. Jancsó Mózes,

butorraktáros.

Ny. ifj. Jancsó M.-nél Kézdivásárhelyt.

Hirdetések olcsó áron felvételnek e lap kiadói hivatalában.